

Seat No. : _____

AB-118

April-2023

B.A., Sem.-VI

CC-311 : Sanskrit

(साहित्यदर्पणम्)

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 70

1. नीचे आपे ल कारिका सानुवाद सभजवो : (कोईपण ओ) 14

Explain any two Karika

(1) भवेदभिनयोऽवस्थानुकारः स चतुर्विधः ।

आंगिको वाचिकश्चैवमाहार्यः सात्त्विकस्तथा ॥ २ ॥

(2) प्रत्यक्षनेतृचरितो रसभावसमुज्जलः ।

भवेदगूढशब्दार्थः क्षुद्रचूर्णकसंयुतः ॥ १२ ॥

(3) अङ्गोदरप्रविष्टो यो रंगद्वारामुखादिमान् ॥

अङ्गोऽपरः स गर्भाङ्गः सबीजः फलवानपि ॥ २० ॥

(4) यन्नाय्यवस्तुनः पूर्वं रंगविघ्नोपशान्तये ।

कुशीलवाः प्रकुर्वन्ति पूर्वरंगः स उच्यते ॥ २२ ॥

OR/अथवा

साहित्यदर्पणने अनुलक्षीने नाटकनुं स्वरूप अने तेमां कृत्याकृत्यनो विवेक स्पष्ट करो.

14

Discuss the forms of Drama and evaluate dos and don't according to साहित्यदर्पण ।

2. नीचे आपे ल कारिका सानुवाद सभजवो : (कोईपण ओ) 14

Explain any two Karika.

(1) इदं पुनर्वस्तु बुधैद्विविधं परिकल्प्यते ।

आधिकारिकमेकं स्यात्प्रासङ्गिकमथापरम् ॥ ४२ ॥

- (2) प्रवेशकोऽनुदात्तोक्त्या नीचपात्रप्रयोजितः ।
अंकस्यान्तर्विज्ञेयः शेषं विष्कम्भके यथा ॥ ५९ ॥
- (3) अपेक्षितं परित्यज्य नीरसं वस्तुविस्तरम् ।
यदा संदर्शयेच्छेषमा मुखानन्तरं तदा ॥ ६३ ॥
- (4) आदावेव तदाङ्गे स्यादामुखाक्षेपसंश्रयः ।
विष्कम्भकाधैरपि नो वधो वाच्योऽधिकारिणः ॥ ६३ ॥

OR/अथवा

पंच अर्थोपक्षेपको सोदाहरण सभज्जवो.

14

Explain five अर्थोपक्षेपक with examples.

3. नीचे आपेक्षित कारिका सानुवाद सभज्जवो : (कोईपण भे)

14

Explain any two Karika.

- (1) व्यापि प्रासङ्गिक वृत्तं पताकेत्यभिधीयते ।
पताकानायकस्य स्यान्न स्वकीयं फलान्तरम् ॥ ६९ ॥
- (2) आरम्भयत्नप्राप्ताशानियतासिफलागमाः ।
भवेदारम्भ औत्सुक्यं यन्मुख्यफलसिद्धये ॥ ७९ ॥
- (3) अन्तरैकार्थसंबन्धः संधिरेकान्वये सति ।
मुखं प्रतिमुखं गर्भो विमर्शो उपसंहृतिः ॥ ७५ ॥
- (4) चतुःषष्टिविधं हेतदंगं प्रोक्तं मनीषिभिः ।
कुर्यादनियते तस्य संधावपि निवेशनम् ॥ ११५ ॥

OR/अथवा

साहित्यदर्पण प्रमाणे पंच-संधिओनी संरचना, स्वरूप अने प्रयोग स्पष्ट करो.

14

Explain structure, form and application of पंच संधि according to साहित्यदर्पण.

4. संस्कृत काव्यशास्त्रनी विविध विचार परंपराओनो परिचय करावो.

14

Explain various ideologies of Sanskrit Poetics.

OR/अथवा

नीचे आपेक्षित टूंकनोंध लओ : (कोईपण भे)

14

Write any two short notes.

- (1) बिन्दुः (2) प्रयत्न
(3) पनाका (4) प्रकरी

Fill in the blanks. (any seven)

(1) दृश्यश्रव्यत्वभेदेन पुनः _____ द्विधा मतम् ।

(A) रूपकम् (B) महाकाव्यम् (C) काव्यम्

(2) _____ अभिनयः ।

(A) रूपानुकारः (B) अवस्थानुकारः (C) गुणानुकारः

(3) नाटकनो नायक _____ प्रकारनो होवो ज्ञेयं.

Male Protagonist should be _____.

(A) धीरोदूत (B) धीरललित (C) धीरोदत्त

(4) नीचे पैकी अर्थोपक्षेपकनो प्रकार छे ?

Which of the following is a type of अर्थोपक्षेपक ?

(A) बिन्दु (B) पताका (C) विष्कम्भक

(5) अवान्तरार्थविच्छेदे _____ अच्छेदकारणम् ।

(A) बीजम् (B) बिन्दुः (C) पताका

(6) पताकास्थानको _____ प्रकारना छे.

Palakasthanak is of _____ types.

(A) चार (B) छ (C) पांच

(A) four (B) six (C) five

(7) फलावासौ अतित्वरान्वितः व्यापारः _____ ।

(A) प्रयत्नः (B) प्राप्याशा (C) औत्सुक्यम्

(8) पताका + प्राप्याशा = _____ संधि ।

(A) मुख (B) प्रतिमुख (C) गर्भ

(9) विभावानुभावव्यभिचारिसंयोगात् _____ निष्पत्तिः ।

(A) अलङ्कार (B) रस (C) वक्रोक्ति

(10) સાહિત્ય દર્પણના છઠ્ઠા પરિચ્છેદનું નામ શું છે ?

What is the title of the sixth chapter of Sahitya – Darpana ?

- (A) કાવ્યવિચાર:
- (B) દૃશ્યશ્રાવ્યકાવ્યનિરૂપણા:
- (C) ગુણવિવેચનમ્

(11) ઔચિત્ય સંપ્રદાયના પ્રવર્તક _____ છે.

Aachitya theory is propounded by _____

- (A) ભામહ
- (B) કુન્તક
- (C) ક્ષેમેન્દ્ર

(12) વામન દ્વારા _____ ને કાવ્યના આત્મા તરીકે કહ્યું છે.

Vamana accepts _____ as soul of poetry.

- (A) વક્રોક્તિ
- (B) રીતિ
- (C) રસ
